

گرانیگاه اصلاحات،

معدده گرسنگان است

دکتر شاپور رواسانی

گوی توفیق و کرامت در میان افکنده‌اند کس به میدان در نمی‌آید، سواران را چه شد؟ زهره‌سازی خوش نمی‌سازد، مگر عودش بسوخت؟ کس ندارد ذوق مستی، میگساران را چه شد؟ حافظ

۱- ارائه شعارها و برنامه‌های عام و کلی بدون تحلیل و بررسی ساختار طبقاتی جامعه، ممکن است برای مدتی کوتاه موجب ایجاد همکاری و هم‌آهنگی میان افراد، گروه‌ها، سازمان‌ها و نیروهای اجتماعی برای رسیدن به مقاصد محدود سیاسی و فرهنگی شود، اما نمی‌تواند پایه و اساس مستحکمی برای همکاری‌های درازمدت و وصول به مقاصد نهایی و تغییرات اجتماعی به سود جامعه باشد، زیرا واقعیت‌های طبقاتی و اقتصادی را نمی‌توان انکار کرد و یا نادیده گرفتن آن‌ها و تمرکز افکار عامه بر روی مسائل سیاسی و فرهنگی از میان برداشت و از قدرت اجتماعی آنان کاست.

در هر جامعه طبقاتی، من جمله جامعه ما، زمانی که طبقات محروم و استثمارشده نتوانند خواست‌های اقتصادی خود را در شعارها، برنامه‌ها و اعمال رهبران اجتماعی و سازمان‌های سیاسی باز یابند، ممکن است مدتی فریفته سخنان زیبا و ادیبانه شوند، اما دیرپا زود با وجود همه تمایلات سیاسی و فرهنگی از آنان جدا خواهند شد و چه بسا که به تدریج به صفوف مخالف بپیوندند. نان و آزادی را نمی‌توان از هم جدا کرد، جایی که فقر باشد، حرمت انسانی نیست. اگر کسی تصور و یا باور کند که مشکل اصلی و معدده

جامعه ما به مسائل سیاسی و فرهنگی محدود می‌شود و اقتصاد امری فرعی است و می‌توان مشکلات و مسائل اقتصادی مردم را با شعارهای سیاسی و یا فرهنگی حل کرد، دچار اشتباه و خطای فاحشی است، زیرا نه فقط جدا کردن و جدا دانستن زمینه‌های سیاسی و فرهنگی جامعه از اقتصاد امری غلط و غیرعلمی است و اثرات روابط متقابل این زمینه‌ها را در همه جلوه‌های زندگی فردی و اجتماعی می‌توان نشان داد؛ بلکه کمترین توجه به زندگی روزمره اکثریت مردم جامعه ما نشان می‌دهد که رنج از فقر و محرومیت‌های اقتصادی به صورت بزرگ‌ترین بلاها و خشونت‌های زندگی درآمده است.

۲- حق حیات و حرمت فرهنگی و سیاسی،

زحمتکشانش تهیدست جامعه ما را تهدید می‌کند. البته، کسانی که در رفاه مادی به سر می‌برند و یا تمام فکر و ذکرشان متوجه مسائل سیاسی، فرهنگی، رقابت‌ها و یا خصوصیت‌های جناحی است و غم نان ندارند، نمی‌توانند خشونت فقر و بیکاری را احساس کنند و به همین دلیل نیز عنایتی هم به مسائل و مشکلات اقتصادی جامعه ندارند و اگر به آنان گفته شود که نان گران است، خواهند گفت پس به قنادی‌ها مراجعه کنید و شیرینی بخرید و بخرید.

پیش از آنکه به جست‌وجوی گرانیگاه اصلاحات کنونی بپردازیم، ضروری و منطقی است اگر سؤال شود که اصولاً مراد از «اصلاحات چیست؟» چون تا به طور دقیق معلوم و مشخص

تصویری از یک زن چادر نشین حاشیه کویر در سال ۱۳۶۰، یعنی در طلیعه انقلابی که یکی از اهداف آن اصلاح شیوه تولید مسلط و ساختار طبقاتی بود. آیا اصلاح طلبان این واقعات را در نظر دارند و آیا افرادی نظیر این زن از جنبه فقر نجات یافته‌اند؟

عکس از منوچهر دقتی

نشود که مراد از این واژه و مفهوم چیست، چه زمینه‌هایی را دربرمی‌گیرد و محتوی اجتماعی و طبقاتی آن کدام است، نمی‌توان به دنبال گرانیکه بود. آیارائه کنندگان این شعار و نظر خود، می‌دانند که چه می‌خواهند؟ و آیا مراد از اصلاحات فقط انجام پاره‌ای تغییرات در زمینه‌های فرهنگی و سیاسی است یا اینکه نظام اقتصادی جامعه ما، شیوه تولید مسلط و ساختار طبقاتی نیز باید اصلاح شوند؟

اگر مقصود از اصلاحات فقط تغییر ترکیب و توازن قوای اجتماعی در زمینه‌های سیاسی و فرهنگی باشد و اقتصاد از دایره اصلاحات خارج بماند، در این حالت بحق و بجا، نمی‌توان انتظار داشت که اکثریت محروم و فقیر جامعه ما که در چنگال مشکلات اقتصادی - مانند بیکاری، تورم و فقر فزاینده - گرفتارند و می‌بینند که چگونه سرمایه‌های بزرگ دول استعماری بر کشور ما سلطه می‌یابند، توجه و عنایتی به این اصلاحات نداشته باشند و بدان اعتنایی کنند. جامعه‌ای را که به دنبال آب است، نمی‌توان مدت‌ها به دنبال سراب رواند.

اصلاحاتی که محدود به زمینه‌های سیاسی و فرهنگی باشد و نتواند جلوی فقیرتر شدن فقرا، ثروتمندتر شدن ثروتمندان و تشدید سلطه شرکت‌های چندملیتی استعماری را بگیرد به درد همان ارائه دهندگان برنامه اصلاحات و افراد و گروه‌هایی از اقلیت مرفه و ثروتمند جامعه، که غم نان را ندارند، می‌خورد.

اگر مراد از اصلاحات، مبارزه علیه فقر، بیکاری، تورم و در این رابطه فرار سرمایه از کشور باشد و کسانی که داعیه اصلاحات دارند می‌توانند علیه فساد در همه سطوح اقدام کنند، می‌توانند گرانیکه آن را در میان محرومین و استثمارشدگان جامعه ما جست و جو کنند.

اگر هدف از اصلاحات و محتوی آن به طور دقیق روشن باشد، می‌توان به تنظیم استراتژی و تاکتیک اجرای آن پرداخت. شرط اصلی و اساسی برای موفقیت، آن است که اصلاح طلبان، با کمال صراحت و صداقت با محروم‌ترین اقشار و طبقات سخن بگویند و حقایق اقتصادی و اجتماعی را با آنان در میان بگذارند تا از حمایت عامه مردم

۳- با کمترین توجه به رفتار اجتماعی اکثریت مردم مدارسال‌های اخیر می‌توان دید و فهمید که اکثریت جامعه از شنیدن وعده‌ها و سخنان زیبا خسته شده و خواهان آن است که شعارهای آزادی، دموکراسی، جامعه مدنی، حقوق بشر، توسعه سیاسی و... بالاخره به صورت کار، مسکن، نان، دارو و... در زندگی روزانه‌اش منعکس شود و از دردهایش بکاهد.

اگر مراد از اصلاحات پاسخ به این احتیاجات نباشد، اصلاحات چیزی جز یک حباب رنگین نخواهد بود و اگر هم مراد پاسخ به این احتیاجات باشد، از کلی‌گویی و بازی با ارقام و استفاده از روش تلقین و تبلیغ و اینکه بزک، بالاخره بهار خواهد آمد و کمبزه باخیر خواهد آمد، کاری ساخته نخواهد بود.

اگر مراد از اصلاحات، مبارزه علیه فقر، بیکاری، تورم و در این رابطه فرار سرمایه از کشور باشد و کسانی که داعیه اصلاحات دارند می‌توانند علیه فساد در همه سطوح اقدام کنند، می‌توانند گرانیکه آن را در میان محرومین و استثمارشدگان جامعه ما جست و جو کنند.

اگر هدف از اصلاحات و محتوی آن به طور دقیق روشن باشد، می‌توان به تنظیم استراتژی و تاکتیک اجرای آن پرداخت. شرط اصلی و اساسی برای موفقیت، آن است که اصلاح طلبان، با کمال صراحت و صداقت با محروم‌ترین اقشار و طبقات سخن بگویند و حقایق اقتصادی و اجتماعی را با آنان در میان بگذارند تا از حمایت عامه مردم

«بچه‌های سیستان و بلوچستان» عنوانی است که برای این عکس در نمایشگاه عکاسی معاصر ایران، منعقد شده در شهریور ۱۳۶۰، برگزیده بودند تا فقر حاکم بر منظر محروم را نشان دهند. اصلاح طلبان باید برای یافتن گرانیکه اصلاحات، گوشه چشمی هم به این مناطق بیندازند عکس از بهرام محمدی فرد

و یک اقلیت استثمارکننده باثروت ها و سرمایه های هنگفت در طرف دیگر قرار دارند که با سرمایه داران کشورهای استعماری هم نرد عشق می یازند!

۵- در هر یک از این طبقات می توان، اقشار و لایه های مختلف و متفاوتی را نشان داد. اما خط اقتصادی که نام آن اختلاف طبقاتی است، اکثریت جامعه ما را از یک اقلیت جدا می کند.

بدون توجه به این حقیقت، چگونه می توان از اصلاحات سخن گفت و به دنبال گرانیگاه آن به سراغ افراد و سازمان ها رفت؟ آیامی توان پرسید این سازمان ها نماینده کدام اقشار و لایه های اجتماعی هستند؟ گرانیگاه اصلاحات را باید در میان جامعه، در میان اکثریت محروم جست و جو کرد و گرنه از اجتماع چند تن که خودشان را از نخبگان اجتماع می دانند چیزی حاصل نخواهد شد. دیگر اینکه، این اجتماع و تاریخ است که ممکن است فردی را عنوان نخبه بشناسد و یا نشناسد و این لقب خلعتی نیست که هر کس به دلخواه ببوشد و یا ببخشد.

چرا در تعریف اصلاحات و در جست و جوی گرانیگاه تاکنون درباره علل فقر عامه، بیکاری فزاینده کارگران، کشاورزان و روشنفکران و نیز درباره علل تشدید اختلاف طبقاتی و فاجعه واگذاری منابع طبیعی کشور به سرمایه داری استثماری و شرکت های چندملیتی سخنی گفته نمی شود؟ و چرا گفته نمی شود که در زمینه اقتصاد کشور بالاخره چه روابطی، چه ضوابطی، چرا و به چه صورت و در جهت منافع کدام طبقه و یا گروه مشمول اصلاحات خواهند شد؟

برای جلوگیری از خطری که با ورود سرمایه های شرکت های بزرگ نفتی به کشورمان، حیات اقتصادی، شخصیت فرهنگی و استقلال سیاسی جامعه ما را تهدید می کند، در برنامه اصلاحات چه فکری شده است؟

اما بدین نکته افتخار می شود که در چند سال اخیر ۲ میلیارد دلار سرمایه خارجی وارد کشور شده و گفته می شود که دومین شرکت بزرگ نفتی جهان رویال - دوچ شل (انگلیسی - هلندی) «سال قبل قراردادی به ارزش ۲ میلیارد دلار برای توسعه میدین نفتی کشور منعقد نموده... این شرکت... یازدهمین شرکت برتر جهان با ۱۰۵/۴ میلیارد دلار درآمد محسوب گردیده و به خاطر سود ۸/۶ میلیارد دلاری سومین شرکت برتر (جهان) می باشد (۱)».

۶- حتی اگر اصلاحات به زمینه های فرهنگی و سیاسی محدود شود، آیا با توجه به تاریخ ایران

در صد سال گذشته و تاریخ همه مستعمرات نمی توان دید که ادامه نفوذ شرکت های چندملیتی که مورد حمایت همه جانبه دول سرمایه داری استعماری قرار دارند به تغییرات و تحولات اساسی در زمینه فرهنگ و سیاست به نفع این شرکت ها و دولت ها منجر خواهند شد؟ آیا فراموش شده که به علت حضور سرمایه انگلیسی در ایران، مشروطه ما مشروط بود و

اصلاحاتی که

نتواند جلوی

فقیر شدن فقرا

را بگیرد، به درد

همان ارائه

دهندگان طرح

اصلاحات و اقشار

مرفه جامعه

می خورد

دولت انگلستان برای حفظ منافع خود سلطنت پهلوی را پایه گذاری کرد و کنسرسیوم نفت که اجتماع شرکت ها و دول استعماری بود، گرانیگاه ادامه سلطنت پهلوی پس از کودتای ضد ملی ۲۸ مرداد سال ۱۳۳۲ شد؟

آیا در برنامه اصلاحات برای جلوگیری از ورود ایران به سازمان تجارت جهانی که نام واقعی آن را می توان سازمان اسارت جهانی دانست فکری شده است و یا خواهد شد؟

دایره بررسی ها را هر قدر هم تنگ و محدود بدانیم، برای انجام اصلاحاتی که بتواند به کمترین خواست ها و آرزوهای مردم محرومی که در انقلاب و جنگ، بی مضایقه فداکاری کردند، پاسخ شایسته ای بدهد، نمی توانیم مسائلی را که به آنان اشاره شد، نادیده بگیریم و توجه نماییم تا زمانی

که روند فرار سرمایه از ایران ادامه دارد، انجام ترمین اصلاحی به نفع مردم محروم ممکن نخواهد بود.

قطعاً هر یک از گروه های سیاسی که خود را اصلاح طلب می دانند و یا می خوانند، برنامه اقتصادی هم دارند و باید داشته باشند، اما آیا جمع این گروه ها هم برنامه اقتصادی مشترکی دارند؟ در بحث های سیاسی، فرهنگی و نظری می توان به اختلاف نظریات میدان و جاداد، اما یک کشور و جامعه را نمی توان با دو یا چند برنامه اقتصادی اداره کرد.

۷- آیا گروه ها و سازمان های اصلاح طلب با علم و آگاهی به این نکته که در زمینه اقتصاد نه فقط موافقتی، بلکه مخالفت هایی هم دارند، اصلاحات را به زمینه های سیاسی و فرهنگی محدود نموده اند و در این محدودیت خواهند ماند تا سنگی به کاخ شیشه ای نخورد؟

اگر چنین است، در این صورت آن سازمان سیاسی که خود را متعلق به محرومین و زحمتکشان، یعنی اکثریت جامعه ما می داند باید گرانیگاه خود را در میان این طبقات و اقشار بجوید و با رفیق ترسویه شکار خرس نرود.

در شماره سیزدهم بهمن ۱۳۷۸ مجله اقتصاد ایران (ص ۴) جدول بسیار جالبی درباره مواضع اقتصادی جناح های سیاسی (جانبداران اصلاحات و ارزش ها) انتشار یافته است.

توجه به این جدول که در متن این نوشتار چاپ شده، نشان می دهد که چگونه سازمان هایی که در مسائل فرهنگی و سیاسی در یک جهت قرار دارند، در مسائل اقتصادی (به خصوص درباره مسئله الحاق ایران به سازمان تجارت جهانی و خصوصی سازی) از یکدیگر جدا می شوند.

۸- کوتاه سخن آن که نخست باید با کمال صراحت و صداقت و با اتکاء به تحلیل دقیق از ساختار و بافت طبقاتی و اجتماعی جامعه به مردم گفت که مراد از اصلاحات به خصوص در زمینه اقتصادی چیست و چه برنامه ای به جامعه پیشنهاد می شود و سپس در جامعه به جست و جوی گرانیگاه پرداخت.

البته اگر مراد از اصلاحات دفاع از حق حیات و حرمت انسانی و اجرای خواست های به حق اکثریت محروم جامعه ما باشد، احتیاجی به جست و جو نخواهد بود، محرومین جامعه ما، اقشار و طبقاتی که صاحبان واقعی خانه وطن هستند از یاران و دوستان خود، چنانکه بارها اثبات کرده اند،

مواضع اقتصادی جناح‌های سیاسی

معیار	جناح	جامعه اسلامی مهندسين	کارگزاران سازندگی	جبهه مشارکت ایران اسلامی	جمعیت مؤتلفه اسلامی	سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی
محوریت بخش خصوصی	موافق	موافق	موافق شروط	مخالف	مخالف	مخالف
اصلاح اصل ۴۴ قانون اساسی	مخالف	مخالف	موافق شروط	مخالف	مخالف	مخالف
خصوصی سازی	موافق شروط	موافق	مبهم	موافق شروط	مخالف	مخالف
هدفمند کردن یارانه‌ها	موافق شروط	موافق	موافق	موافق	موافق	مخالف
آزادسازی قیمت‌ها	موافق شروط	موافق	مبهم	موافق شروط	مخالف	مخالف
اصلاح قانون کار	موافق	مبهم	مخالف	موافق	مخالف	مخالف
کاهش تصدی دولتی	موافق شروط	موافق	موافق	موافق	موافق	مخالف
سرمایه‌گذاری خارجی	موافق شروط	موافق شروط	موافق شروط	موافق	موافق شروط	مخالف شروط
ارز تک‌نرخ	موافق	موافق	موافق شروط	مبهم	مبهم	مخالف
الحاق به سازمان تجارت جهانی	موافق	موافق	موافق	موافق	مخالف	مخالف
توسعه مشارکت طلبانه	موافق شروط	مبهم	موافق شروط	مخالف	موافق شروط	موافق شروط
انضاط پولی و مالی	موافق شروط	مبهم	موافق	مبهم	موافق	موافق شروط
توزیع مشارکت طلبانه امتیازات	موافق	مخالف شروط	موافق	مخالف	موافق	موافق شروط
درجه اعتقاد به اقتصاد رفاهی	۶/۹	۵/۸	۵/۰	۳/۵	۱/۵	

کسی و یا گروهی می‌تواند داعیه اصلاحات داشته باشد که پنهان یا آشکار از بیت‌المال مردم چیزی به جیب نزده باشد

بی‌دریغ حمایت خواهند کرد و برای این پیشگامان و قهرمانان ضروری نخواهد بود که بپرسند گرانیکاه اصلاحات کجاست!

(۱) برترین شرکت‌های نفتی، سید علی اصغر علوی، ابرار اقتصادی، اول آبان ۱۳۷۹، ص ۱۱

نماینده سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی آقای مهندس سلامتی و نماینده جمعیت مؤتلفه اسلامی آقای ترقی بوده‌اند. از جبهه مشارکت ایران اسلامی علی‌رغم پیگیری‌های مکرر «اقتصاد ایران» و توافق ضمنی برای مصاحبه، کسی حاضر به مصاحبه نشد.

توسط جناح‌ها صورت گرفته است. در مصاحبه‌ها از نمایندگان جناح‌ها خواسته شده است تا برآیند نظرات حاکم بر جناح را حتی الامکان بر نظرات شخصی ترجیح دهند. نماینده جامعه اسلامی مهندسين در این مصاحبه آقای مهندس باهنر، نماینده کارگزاران آقای دکتر عبدالناصر همتی،

مأخذ: واحد تحقیقات ماهنامه «اقتصاد ایران» یادداشت: جمع‌بندی و تفسیر نظرات جناح‌ها براساس مصاحبه‌های واحد اطلاعات و خبرماهنامه «اقتصاد ایران» با افراد شاخص جناح‌های سیاسی و سایر اطلاعات منتشر شده

A Reliable Name In Tourism Industry

نامی آشنا و مطمئن در صنعت توریسم

تهران - خیابان دکتر علی شریعتی - پلاک ۱۹۰۷

تلفن: ۲۷۱۷۱۷۹ - ۲۷۱۰۱۹۱

پست الکترونیکی: Holiday@neda.net

شرکت جهانگردی و مسافرتی تعطیلات تقدیم می‌کند

- ✓ اخذ ویزا و رزرو هتل در نوبی
- ✓ فروش بلیط قطار

- ✓ مشاور شما در امور ایرانگردی - جهانگردی - بلیط داخلی و خارجی
- ✓ فروش بلیط کلیه خطوط هوایمایی داخلی
- ✓ فروش بلیط کلیه خطوط هوایمایی بین‌المللی
- ✓ رزرواسیون هتل در داخل و خارج از کشور
- ✓ ارائه خدمات جایگاه تشریفات اختصاصی مهرآباد (CIP)

۲۵ سال سابقه در امر گردشگری